

ધોરણ :- 5 પર્યાવરણ

14. જ્યારે ધરતી ધ્રુજ ઉઠી !

ભાગ :-1

કુદરતી આફત

પૂર

વાવઝોડ

ધરતીકંપ

ત્સુનામી

ગુજરાત ભૂકંપ

સમય :- 26, જાન્યુઆરી 2001

સવારે 8 : 45 કલાકે

સ્થળ :- ભુજથી 80 k.m. દૂર, ગુજરાત

ભૂકંપના ઝટકા :- પાકિસ્તાન અને
બાંગલાદેશ સુધી

મૃત્યુ :- 20,000 લોકો

ઈજા :- 1,60,0000 લોકો

મકાન :- 20,000 મકાનો તબાહ થયા
1,00,000 લોકો બેઘર થયા

□ તે વિસ્તારની 4 હોસ્પિટલ અને 8
શાળાઓ પણ નષ્ટ પામી.

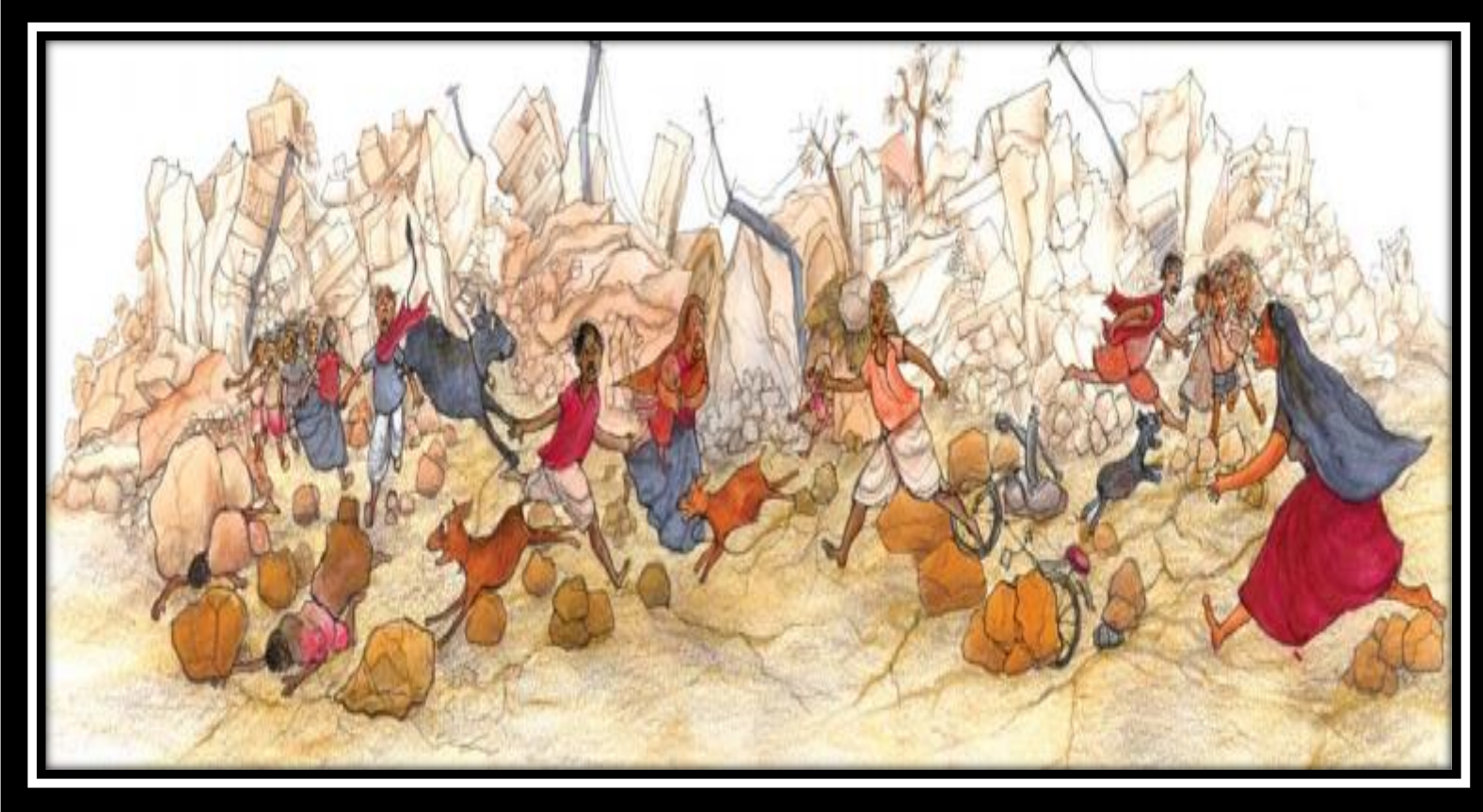
ખરાબ સ્વપ્ન

મદદ! મદદ! મને બચાવો! આહહ.....! ઉઉઉવવ... દરેક જગ્યાએ બૂમાબૂમ અને રાડારાડ થતી હતી. ધરતી હલતી હતી અને લોકો ચારે બાજુ દોડતા હતા.

મોટેથી બૂમ પાડી હું ઊઠી ગઈ. મારી બૂમ સાંભળી મારી માતા પણ ઊઠી ગઈ. તે દોડતી આવી અને મને જોરથી પકડી લીધી. તે એવું જ ખરાબ સ્વપ્ન હતું ! ધરતીકંપ આવ્યાને અઢાર વર્ષથી વધારે સમય થઈ ગયો હતો. પરંતુ હું નિંદ્રામાં હજુ પણ ધરતી હલતી અને ધૂજતી અનુભવું છું.

તે 26 જાન્યુઆરી, 2001 નો દિવસ હતો. ગામનાં દરેક બાળકો અને ઘરડાં લોકો શાળાના મેદાનમાં ટીવી પર પરેડ જોવા ભેગા થયા હતાં. અચાનક મેદાન હલવા લાગ્યું. લોકો ડરી ગયા અને અહીં-તહીં દોડવા લાગ્યા કોઈને ખબર ન હતી કે શું થઈ રહ્યું હતું અને શું કરવું બધેજ ગભરામણ હતી!

થોડી જ મિનિટોમાં, અમારું ગામ જમીનદોસ્ત થઈ ગયું હતું. પડી ગયેલા ઘરના પથ્થરો, કાદવ અને લાકડાં નીચે અમારી બધી વસ્તુઓ જેવીકે કપડાં, અનાજ, ખોરાક વગેરે દટાઈ ગયાં હતાં. તે સમયે દરેક વ્યક્તિ બે બાબત વિષે વિચારતી હતી- જે લોકો દટાયેલાં હતાં તેમણે બચાવવા અને ઘવાયેલાં લોકોની સારવાર કરવી. ગામના દવાખાનાને પણ નુકશાન થયું હતું. ઘણા લોકો ગંભીર રીતે ઇજાગ્રસ્ત હતાં. ડોક્ટરે ગામલોકોની મદદથી ઘવાયેલાં લોકોને સારવાર આપી.

અમારા ગામના છ લોકો મરી ગયાં. મારા નાનજી પણ પડી ગયેલા ઘર નીચે દબાઈ ગયા હતાં. મારી માતા રડયાં કરતી હતી. મારી માતાને જોઈને હું પણ રડતી હતી. આખું ગામ દુખી અને વ્યાકુળ હતું.

મોટાબાપુ જે અમારા ગામનાં સરપંચ છે તેમના ઘરને વધુ નુકશાન થયું ન હતું. તેમણે તેમની વખારમાંથી બધા માટે ચોખા અને ઘઉં આપ્યા. ઘણા દિવસો સુધી, ગામની મહિલાઓએ મોટાબાપુના ઘરે ભેગા મળી રસોઈ કરી અને બધાને જમાડ્યાં.

કલ્પના કરો, ઠંડીના દિવસો અને એમાં પણ ઘર વગર ! ડર અને ઠંડીના કારણે અમે રાત્રે ઊંઘી શકતા ન હતાં. દરેક સમયે અમને ચિંતા રહેતી કે ફરીથી ધરતીકંપ આવી જશે, તો ?

ચર્ચા કરો અને લખો :

- ❑ તમે અથવા તમે જેને જાણતા હોય તેઓએ આવી મુશ્કેલીનો સામનો કર્યો છે ?
 - ✓ હા, મારા ઘરના દરેક વડીલોએ વર્ષ 2001 માં ભુજમાં આવેલા ભૂકંપનો સામનો કર્યો હતો.
- ❑ તેવા સમયે કોણે મદદ કરી હતી ? યાદી બનાવો.
 - ✓ પોલીસ અને અગ્નિશામક દળના જવાનોએ પડી ગયેલા મકાનો તથા કાટમાળ નીચે દબાયેલા લોકો ને બચાવ્યા.
- ❑ સમાજસેવી સંસ્થાઓ અને N.G.O એ લોકોને ખોરાક, પાણી અને કપડાંની મદદ કરી
- ❑ સરકારી અને ખાનગી ડોક્ટરો તથા નર્સોએ ઘાયલ લોકોની સારવાર કરી.
- ❑ ભારતીય સેનાના જવાનોએ પણ તંબુ બાંધવામાં અને લોકોને બચાવવા માટે મદદ કરી.
- ❑ ભારતના ઘણા રાજ્યો તથા શહેરો તથા દેશ વિદેશમાંથી દરેક લોકોએ પોતાની યથાશક્તિ મદદ કરી હતી.

સરકારી સંસ્થા

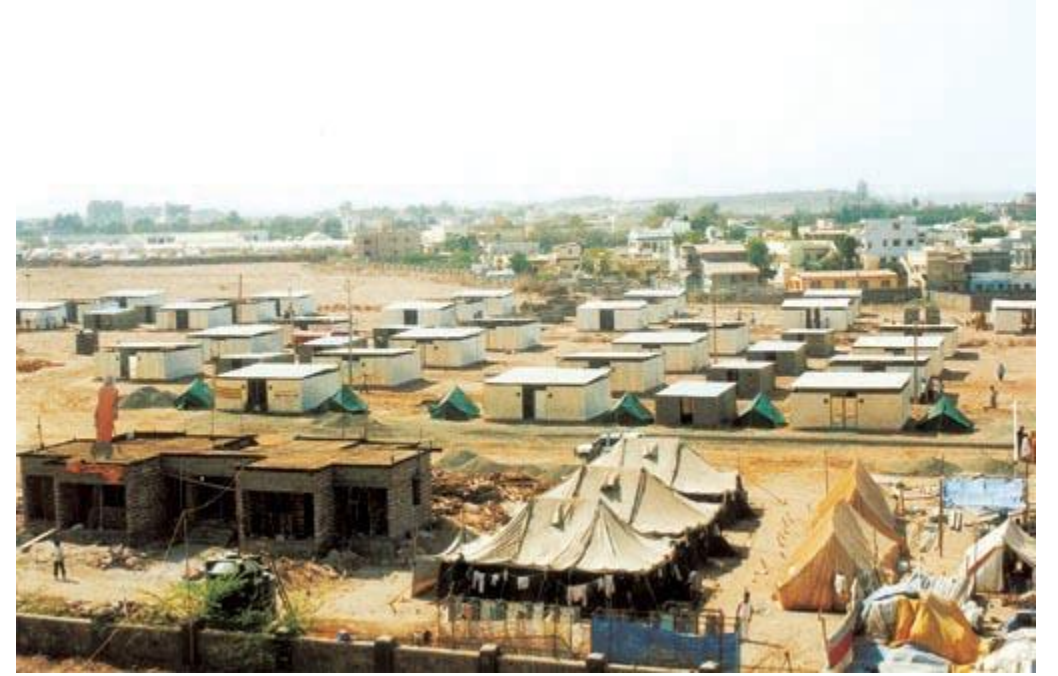
- અગ્નિશામક દળ
- ભારતીય સેના
- પોલીસ ખાતું
- સરકારી દવાખાના
- સ્થાનિક સ્વરાજ્યની સંસ્થાઓ
- 108 ની સેવા

સ્વૈચ્છિક સંસ્થાઓ

- કેટલીક સંસ્થાઓ ભુજમાં આવેલા ભૂકંપમાં ફસાયેલા લોકોને કપડાં તથા ખાવા-પીવાની વસ્તુઓ, ટેન્ટ, ચાદર, દવા પૂરી પાડી હતી. ઘણી બધી સંસ્થાઓ દ્વારા લોકોને ઘર બનાવવા માં મદદ પણ કરાઈ હતી.
- કુદરતી આપત્તિઓની સાથે આ સંસ્થાઓ સમાજ સુધારણા કાર્યક્રમ, શિક્ષણ અને મેડિકલ વગેરે જેવા ક્ષેત્રોમાં પણ ઉપયોગી થાય છે

આપત્તી વ્યવસ્થાપન

મદદ આવી

ધરતીકંપ આવ્યાના થોડા દિવસો પછી, બીજાં શહેરોમાંથી લોકો શું થયું તે જોવા માટે આવતા હતાં. તેઓ ખોરાક, દવા અને કપડાં લઈને આવ્યા હતાં. દરેક વ્યક્તિ આ વસ્તુઓ લેવા દોડતા જતાં હતાં. અમને જે કપડાં મળ્યા તે ઘણા જુદા હતાં. અમે આવા કપડાં પહેલાં ક્યારેય પહેર્યાં ન હતાં.

શહેરોના અલગ-અલગ જૂથોએ અમને તંબુ બાંધવામાં મદદ કરી. આ પ્લાસ્ટિકના તંબુઓમાં આવી ઠંડીમાં રહેવું ખુબજ મુશ્કેલીભર્યું હતું.

તેમાના થોડા લોકો વૈજ્ઞાનિકો હતાં. તેઓ ક્યા વિસ્તારમાં ધરતીકંપ આવવાની શક્યતા વધારે છે તે શોધવાનો પ્રયત્ન કરતાં હતાં. અમારા ગામના લોકોએ તેમની સાથે ઘણી વખત વાત પણ કરી હતી.

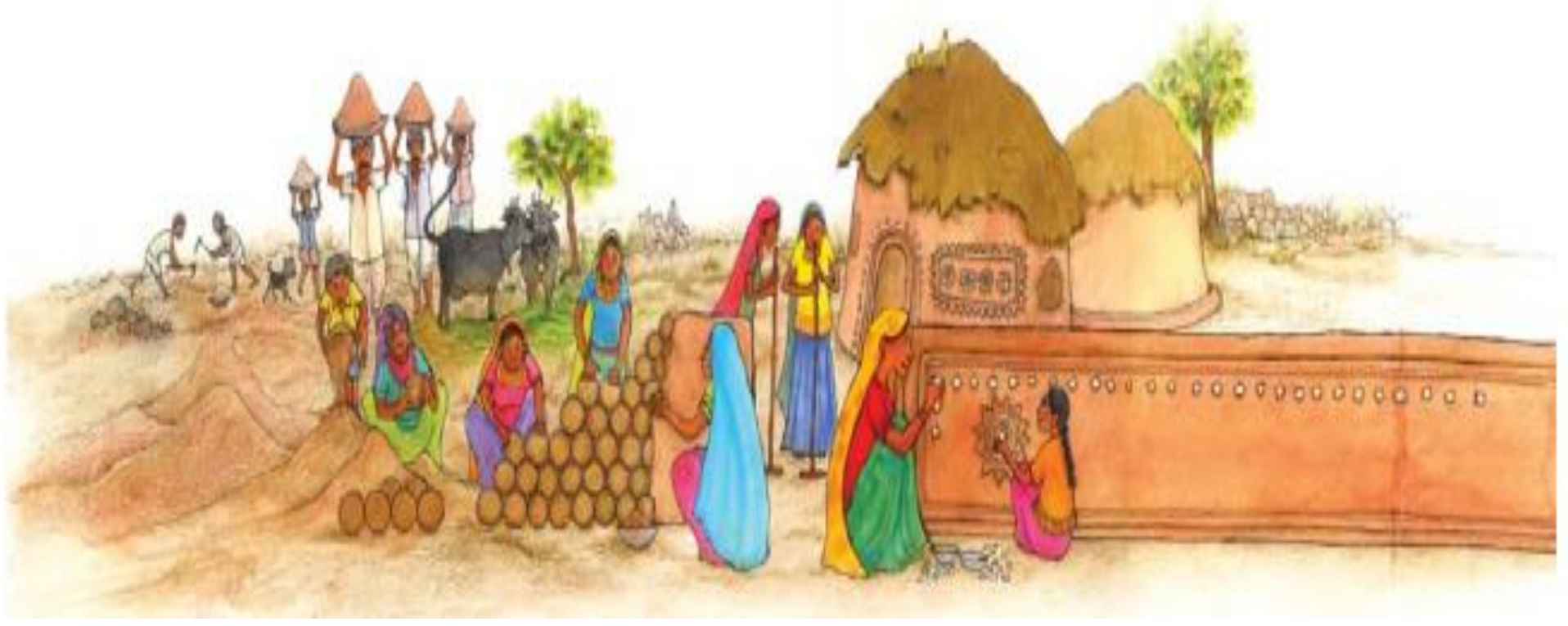

તેઓએ અમારા ઘર ફરી બાનવવાનાં સૂચનો કર્યા. ઇજનેરો અને અને સ્થપતિઓ (આર્કિટેક્ટ્સ) એ અમને ઘર માટે ખાસ પ્રકારની રચનાઓ બતાવી. તેઓએ કહ્યું આ રચનાથી ધરતીકંપમાં ઘરને વધુ નુકશાન થશે નહિ. પરંતુ અમારા લોકો થોડા ડરતા હતાં. જો આ લોકો અમારા ઘરો બંધાશે તો અમારું ગામ અમારા જૂના ગામ જેવું લાગશે નહિ. તેથી ગામલોકોએ વિચાર્યું કે તેઓ તેમાના ઘર તેઓની મદદથી પોતે બાંધશે. ઇજનેરો અને સ્થપતિઓનું જુથ ગામની શાળા બનાવશે.

આર્કિટેક્ટ (સ્થપતિ) :- આર્કિટેક્ટ એક એવી વ્યક્તિ છે જે મકાન કે ઇમારતોના બાંધકામની યોજના અને ડિઝાઈન બનાવે છે. તેમજ તે ઇમારત કે મકાનના બાંધકામ પર દેખરેખ પણ રાખે છે.

અમારા ગામનાં પુનર્વસન માટે અમે બધાએ સાથે મળીને કામ કર્યું. ઘણા લોકો તળાવ ખોદીને માટી લાવ્યા. અમે છાણ-માટી સાથે ભેળવી મોટા ગોળા બનાવ્યા અમે તેમને એકબીજા પર ગોઠવી દીવાલો બનાવી. અમે દિવાલોને ચૂનાથી ઘોળી અને તેને સુંદર ભાતચિત્રો અને નાના-નાના આભલાથી શણગારી હતી. અમે છાપરું બનાવ્યું. હવે અમારું ઘર રાત્રિના અંધકારમાં હીરાની જેમ ચમકતું હતું.

યર્થો કરો :

□ જસમાના ગામે બીજી જગ્યાએથી ઘણાં લોકો આવ્યા. આ લોકો કોણ હતાં ?

તેઓએ ગામલોકોને કઈ રીતે મદદ કરી ?

✓ તેઓ ડોક્ટર, નર્સ, નેતા, પોલિસ, સરકારી અને એન.જી.ઓ. સંસ્થાના સભ્યો, સેવાભાવી કાર્યકરો, લશ્કરના જવાનો વગેરે જેવા લોકો આવ્યા હતા. તેમણે જુદી જુદી ઘણી રીતે ગામ લોકોને મદદ કરી જેમ કે કાટમાળ નીચે દબાયેલા લોકોને બહાર કાઢ્યા. ઘવાયેલા લોકોને હોસ્પિટલ પહોંચાડ્યા. ઇજાગ્રસ્ત લોકોની સારવાર કરી. જેમના ઘર પડી ગયા હતા તેમને તંબુ બાંધવામાં મદદ કરી. કેટલાક સેવાભાવી કાર્યકરોએ લોકોને ખાવા-પીવાની અને કપડાં ની મદદ કરી. તેમજ જીવન જરૂરિયાતની વસ્તુઓ પૂરી પાડી.

- જસમાનાં ગામના લોકોએ ઈજનેરોના સુચનથી તેમનાં ઘર ફરીથી બનાવ્યા. જો ફરીથી ધરતીકંપ આવશે તો ? શું આ ઘર / મકાનો પહેલાં કરતાં સુરક્ષિત હશે ? કેમ ?
- ✓ હવે જો ફરીથી ભૂકંપ આવે તો જસમાના ગામના મકાનો પહેલા કરતાં સુરક્ષિત હશે કારણકે આ નવા મકાનોની ડિઝાઇન ઈજનેરોની સૂચનાથી ભૂકંપ પ્રૂફ બનાવવા માં આવ્યા છે.
- વિચારો, તમે જ્યાં રહો છો ત્યાં ધરતીકંપ આવે તો શું તમારું ઘર સુરક્ષિત છે ?
- ✓ ના, અમારું ઘર ભૂકંપ પ્રૂફ નથી એટલે ધરતીકંપ આવે તો અમારું ઘર સુરક્ષિત નથી.

- ❑ તમે કુદરતી આપત્તિઓ સમયે પાલતુ પ્રાણીઓને બચાવવા શું કરશો ?
- ✓ કુદરતી આપત્તિઓ સમયે પાલતુ પ્રાણીઓને બચાવવા નીચે મુજબના પ્રયત્નો કરી શકાય.
- 1) ધરતીકંપ સમયે પાલતુ પ્રાણીઓને બચાવવા તેમને ખુલ્લા મેદાનમાં લઈ જવા જોઈએ
 - 2) પૂર જેવી સમસ્યાઓના સમયે પ્રાણીઓને બાંધેલા ન રાખતા છોડી દેવા જોઈએ. તેમજ પ્રાણીઓને પણ ઊંચાઈ વાળી સલામત જગ્યાએ ખસેડવા જોઈએ.
 - 3) દુષ્કાળનાં સમયે પાલતુ પ્રાણીઓ ને પાણી અને ઘાસચારા ની યોગ્ય વ્યવસ્થા કરવી જોઈએ.

લખો :

- ❑ તમારા ઘરની અને જસમાનાં ઘરની સરખામણી કરો. બંને ઘરો બનાવવા કઈ ચીજવસ્તુઓનો ઉપયોગ થયો હતો તેની યાદી તમારી નોટબૂકમાં બનાવો.

જસમાનું ઘર	મારું ઘર
છાણ, માટી	સિમેન્ટ, રેતી
ઝાડની ડાળી	કપચી
લાકડા	ઈંટ , લાકડું
પથ્થર	લોખંડ

તમે શું કરશો ?

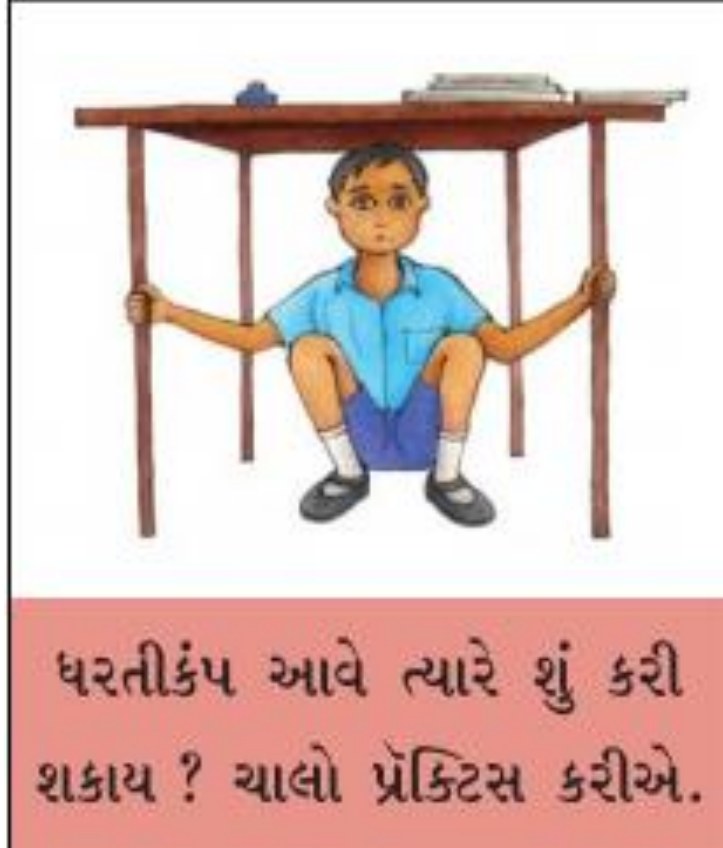
જૂથમાંથી લોકોએ જસમાની શાળાનાં બાળકોને ધરતીકંપ આવે ત્યારે તેઓએ શું કરવું તે પણ સમજવું. તેઓએ કહ્યું :

- જો શક્ય હોય, તો ઘરમાંથી બહાર નીકળી ખુલ્લા મેદાનમાં જતાં રહેવું.
- શાળા કે ઘરમાં હોઈએ તો દીવાલનાં ખૂણામાં ઊભા રહેવું.
- બહાર નીકળી શકાય એટલ સમય નાં હોય તો ટેબલ જેવી મજબૂત વસ્તુ નીચે બેસી જવું. ધૂજારી બંધના થાય ત્યાં સુધી ટેબલને મજબૂત પકડી રાખવું.
- ઇલેક્ટ્રીક થાંભલા અને મોટા મકાનો ની નજીક ઊભું રહેવું નહીં.
- કાચની બારી કે ફોટોફેમ પાસે પણ ઊભું નાં રહેવું.
- સીડી ઊતરતી વખતે દીવાલ તરફ ચાલવું.
- ધૂજારી બંધ ન થાય ત્યા સુધી સલામત સ્થળે જ રહેવું.

□ ધરતીકંપ વખતે શા માટે નીચે જવું જોઈએ ?

✓ ધરતીકંપ વખતે ટેબલ નીચે બેસી જવાથી ઉપરથી કોઈ વસ્તુ પડે તો તેનાથી બચી શકાઈ છે. આ રીતે આપણાં શરીરની રક્ષા કરી શકાય.

ધરતીકંપ આવે ત્યારે શું કરી
શકાય ? ચાલો પ્રેક્ટિસ કરીએ.

કોણે મદદ કરી ?

ભુજના ધરતીકંપ વિશેનો ટીવીનો આ અહેવાલ વાંચો.

અમદાવાદ, જાન્યુઆરી 26, 2001

આજે સવારે આવેલ ધરતીકંપમાં લગભગ 1000 લોકોના મૃત્યુ થયાં છે. હજારો લોકોને ઈજા થઈ હતી. મદદ માટે સેનાના જવાનોને બોલાવવામાં આવ્યા હતા.

અમદાવાદ શહેરમાં લગભગ એકસો પચાસ ઈમારતો ધરાશાયી થઈ છે. તેમાં ડઝન તો બહુમાળી ઈમારતો છે. આજે સાંજ સુધીમાં આ ઈમારતો નીચેથી 250 જેટલા મૃતદેહો કાઢવામાં આવ્યા. એવો ડર છે કે હજી પણ હજારો લોકો ફસાયેલા છે. બચાવકાર્ય ચાલુ

છે. શહેરમાં કદાચ એવી એક પણ ઈમારત નહિ હોય જેમાં તિરાડો ના થઈ હોય. ભુજની પરિસ્થિતિ ખૂબ જ ખરાબ છે. લોકો આઘાત અને ડરના લીધે દોડાદોડી કરી રહ્યા છે. ધરતીકંપ થયાના કલાકમાં અગ્નિશામક દળ આવી પહોંચ્યું હતું અને ત્યાંના સ્થાનિક લોકો સાથે મળીને બચાવકાર્ય ચાલુ કર્યું હતું. મદદ માટેના પ્રસ્તાવો દેશ-વિદેશના ખૂણે-ખૂણેથી આવી રહ્યા છે.

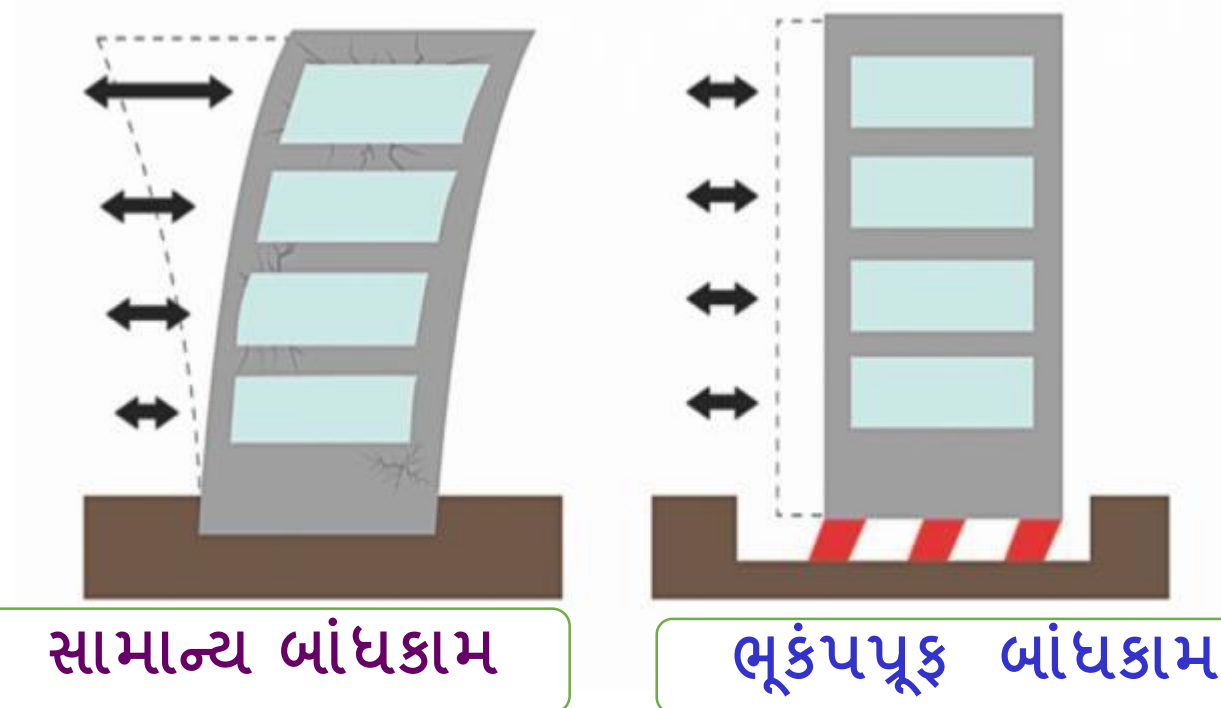

- ❑ ધરતીકંપ એવી કુદરતી આપતી છે જેનું આપણે અનુમાન કરી શકતા નથી
- ❑ કેટલીક આપતીઓ એવી હોય છે જેનું અનુમાન કરી શકાય છે. જેમ કે
વાવાઝોડું, પૂર વગેરે
- ❑ જો આ આપતીઓ વિશે આપણને અગાવથી ચેતવણી મળે તો નીચે મુજબ ના પગલાંથી આપણે તેનાથી થતાં નુકશાનથી બચી શકીએ અથવા તો તેને ઓછું કરી શકીએ છીએ.
 - વાવાઝોડા અને પુરની પરિસ્થિતિ સર્જાય એ પહેલા જીવન જરૂરિયાતની ચીજ વસ્તુઓ એકત્ર કરી રાખવી.
 - મોબાઈલ ફોન ચાર્જ કરી રાખવા
 - વાવાઝોડા અને પુર દરમિયાન જર્જરિત બિલ્ડિંગો કે મકાનો અથવા વૃક્ષ નીચે આશ્રય લેવો નહીં.
 - માછીમારો એ દરિયામાં જવું નહીં અને હોડીઓને સલામત સ્થળે રાખવી.
 - ઊંચાણવાળા અને સલામત સ્થળોએ જતાં રહેવું.
 - ખોટી અફવા ફેલાવવી નહીં અને સરકાર તરફથી મળતી સૂચનાઓનું પાલન કરવું.

લખો :

- ❑ ટીવીના અહેવાલ મુજબ ગુજરાતમાં હજારો લોકોને ઈજા થઈ હતી અને થોડાં મૃત્યુ પામ્યાં હતાં. જો ઈમારતો ધરતીકંપમાં પડે નહિ તે રીતે બનાવવામાં આવી હોત તો નુકશાન ઓછું થયું હોત ? કેવી રીતે ?
- ✓ હા , જો ધરતીકંપ પહેલા બનાવવામાં આવેલ મકાનો અને ઈમારત ભૂકંપપ્રૂફ બનાવવામાં આવી હોત, તો આ ઈમારતો અને મકાનો ધરતીકંપની ધૂજરી અને આંચકા સહન કરી શકી હોત અને ખૂબ ઓછા લોકોના મૃત્યુ અને ઈજા થયા હોત લોકોના માલસામાનને પણ ઓછું નુકશાન થયું હોત.

□ આવા સમયે, જ્યારે લોકોએ તેમનાં ઘરબાર અને ચીજવસ્તુઓ ગુમાવી હોય છે, ત્યારે તેઓને કેવા પ્રકારની મદદની જરૂર હોય શકે ?

- ✓ 1) ડોક્ટર તથા દવાની તાત્કાલિક જરૂર પડે છે.
- 2) ખાવા-પીવાની ચીજ-વસ્તુઓની પણ જરૂર પડે છે.
- 3) રહેવામાટેની વ્યવસ્થા કરવી પડે છે.
- 4) લોકોની માલ-મિલકતની સુરક્ષાની વ્યવસ્થા કરવી પડે છે.
- 5) માનસિક હુકની વિશેષ જરૂર પડે છે.

❑ આવી પરિસ્થિતિમાં કોની મદદની જરૂર છે અને શા માટે? અહીં બતાવ્યા મુજબ તમારી નોટબૂકમાં લખો.

કોની મદદની જરૂર પડે	શા માટે જરૂર પડે
કૂતરાં	લોકો ક્યાં દબાયેલા પડ્યા છે તે ગંધથી પારખવા
ડોક્ટર	ઈજા પામેલા લોકોની સારવાર માટે
ભોજન અને પાણી	અસરગ્રસ્ત લોકોને ખાવા પીવા માટે
બુલ્ડોઝર, જેસીબી	કાટમાળ હટાવી દટાયેલાં લોકોને બહાર કાઢવા
મોબાઈલ, ટીવી	રાહતસામગ્રી ના સમાચાર માટે
સરકારી અને સેવાભાવી સંસ્થાઓ	અસરગ્રસ્ત લોકોને નાણાકીય મદદ માટે
લશ્કર, પોલીસ, ફાઈરફાઇટર ના જવાન	લોકોની માલ-મિલકત ની સુરક્ષા માટે

ચર્ચા કરો :

□ તમે જ્યારેય તમારા વિસ્તારમાં લોકોને એકબીજાની મદદ કરતાં જોયા છે? જ્યારે ?

✓ હા, જ્યારે પણ અમારા વિસ્તારમાં પૂર આવે કે કોઈ પણ મુસીબત આવે ત્યારે તેમજ એકબીજા ના સુખ દુઃખના પ્રસંગોએ લોકો એકબીજાને મદદ કરે છે.

□ લોકો પાડોશમાં શા માટે હળીમળીને રહે છે?

✓ જ્યારે પણ આપણા ઘરે કોઈ મુસીબત આવે ત્યારે સૌથી પહેલા પાડોશી હજાર થાય છે. એટલા માટેજ તો કહેવામા આવે છે પહેલો સગો તે પાડોશી. સામાજિક પ્રસંગોમાં, આર્થિક બાબતોમાં, કોઈ સલાહ સૂચન મેળવવામાં અને તહેવારોની ઉજવણીમાં પાડોશી જ સૌ પ્રથમ મદદરૂપ થાય છે.

- ❑ એવી જગ્યાએ રહેવાનું અનુમાન કરો જ્યાં આજુબાજુ કોઈ ઘર કે માણસો નાં હોય. તે કેવું લાગશે ? ઉદાહરણ તરીકે, તમે કોની સાથે રમશો ? તહેવારો અને ખાસ દિવસો તમે કોની સાથે ઉજવશો ? તમને બીક લાગે ?
- ✓ આજુબાજુ કોઈ ઘર કે માણસો ન હોય તેવી જગ્યાએ રહેવાનું કોઈ ને પણ ના ગમે. કારણકે મુસીબતના સમયમાં પાડોશી અને આજુબાજુના લોકોની મદદ ના મળે. તેવીજ રીતે આપણાં સુખમાં પણ ભાગીદાર થવા વાળું કોઈ ના હોય ત્યાં. બાળકો ને પણ કોઈ સાથે રમવા વાળું ન મળવાથી આવી જગ્યાએ રહેવું ના ગમે. અને એકલા રહેવાથી થોડી બીક પણ લાગે.

❑લોકો જ્યારે પોતાના કુટુંબમાંથી કોઈને ગુમાવી દે છે કે તેમનાં ઘર કે વસ્તુઓ ગુમાવે છે તેમણે ખૂબ મુશ્કેલીનો સામનો કરવો પડે છે. છેલ્લા મહિનાનાં સમાચારપત્રોમાં આપતિઓ સંબંધિત જેમકે ધરતીકંપ, પૂર, આગ, તોફાન વગેરે જેવી દુનિયાના જુદા-જુદા ભાગોમાં થતી આપતિઓનાં સમાચાર જુઓ. આવા સમાચાર-અહેવાલ ભેગા કરો અને તમારી નોટબૂકમાં ચોંટાડો.

તમારો અહેવાલ

□ તમારો પોતાનો અહેવાલ બનાવો જેમાં નીચે પ્રમાણેની વિગતો હોય :

- આપત્તિનાં કારણો:- ભૂકંપ
- તારીખ અને સમય :- 26મી જાન્યુઆરી, 2001 સવારે 8:46 વાગ્યે
- તેના કારણે કેવા પ્રકારનું નુકશાન થયું :-
 - 2000 લોકો મૃત્યુ પામ્યા, 1,00,000 લોકો ધાયલ
 - લોકોની કરોડો રૂપિયાની સંપત્તિ અને માલસમાન નું નુકશાન
 - ધંધા-વ્યવસાય નષ્ટ, ઘણી બધી ફેક્ટરી અને ઓફિસો પડી ગય.
- કયા લોકો મદદ માટે આગળ આવ્યા ? સરકારી સંસ્થાઓ કે બીજાં જુથ ?
 - સર્વ પ્રથમ સ્થાનિક લોકો દ્વારા બચાવ કામગીરી શરૂ કરાઈ.
 - ત્યાર બાદ લશ્કરના જવાનો અને પોલીસ બચાવ કામગીરીમાં જોડાઈ.
 - સરકારી સંસ્થાઓ, એન.જી.ઓ. ડોક્ટર્સ, અન્ય જિલ્લા અને રાજ્યોના લોકો દ્વારા અનાજ, કપડા, ઘરવખરી, ખોરાક, તંબુ, દવા વગેરે મદદ

આવી.

□ જો વરસાદ ન આવે તો પાક ના થાય અને દુષ્કાળના ભોગ બન્યા છે ? આવા જુદા જુદા દેશના અહેવાલો સમાચાર પત્રો માંથી શોધી ને તમારો અહેવાલ બનાવો.

✓ જો વરસાદ ના પડે તો ખેતરમાં પાક નિષ્ફળ જાય છે અને દુષ્કાળ પડે છે. દુષ્કાળના કારણે લોકોને ભૂખમરાનો સામનો કરવો પડે છે. દુષ્કાળગ્રસ્ત વિસ્તારમાં પશુ-પંખીઓ જ નહીં મનુષ્યો પણ ભૂખથી મરી શકે છે. આવા કપરા સમયમાં સરકાર કે બિનસરકારી સંગઠન દ્વારા બીજી જગ્યાએ થી રાહત સામગ્રી લાવવાનું કાર્ય કરવામાં આવે તો લોકોની મુશકેલી ઓછી થઈ શકે છે. આ ઉપરાંત

દુષ્કાળગ્રસ્ત વિસ્તારમાં રોજગારીની તક ઊભી થાય તો લોકોની સ્થિતિ સુધારી શકાય છે. આજીવિકા મળી રહે.

- તમને કોઈ અકસ્માત કે કટોકટી જેવી સ્થિતિમાં જેમની મદદની જરૂર પડે, તેમનાં સરનામા અને ફોન નંબર શોધો અને લખો. યાદી માં વધુ નામ ઉમેરો.

સરનામું		ફોન નંબર
ફાયર સ્ટેશન	વરાછા ફાઈર સ્ટેશન	101 ; 0261- 678975
નજીકની હોસ્પિટલ	સ્પાર્કલ હોસ્પિટલ	0261- 767535
એમ્બ્યુલન્સ	એમ્બ્યુલન્સ સર્વિસ, સુરત	108 ; 102
પોલીસ સ્ટેશન	સરથાણા પોલીસ સ્ટેશન	100

મુશ્કેલ સમય

નીચેના શબ્દોનો ઉપયોગ કરી અહેવાલ લખો :

પૂર, નદીનું પાણી, ઘવાયેલા લોકો, ખોરાકના પેકેટ, બચાવકાર્ય છાવણી, મૃતદેહો, પાણીમાં તરતા મૃત પ્રાણીઓ, પાણીમાં ડૂબેલા મકાનો, હવાઈ સર્વેક્ષણ (વિમાનમાંથી આપતિની સ્થિતિ જોવા) દુખી લોકો, ગંદા પાણીથી ફેલાતા રોગો, બેઘર લોકો, ફસાયેલા લોકો.

તાપી પૂર 08-08-2006

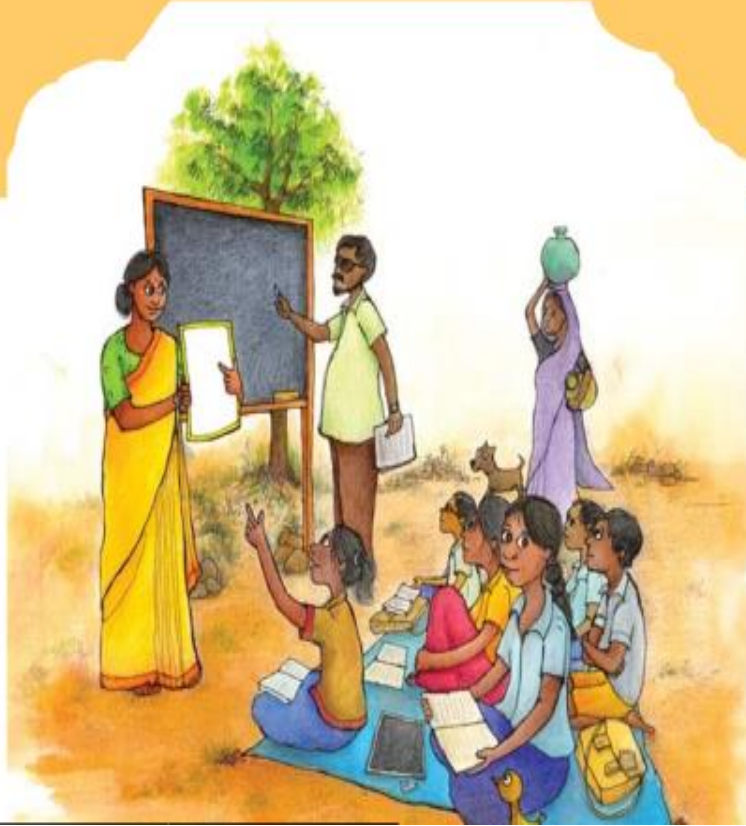
તા. 07-08-2006ના રોજ ઉપરવાસના વધુ વરસાદના કારણે તાપી નદી પર આવેલો ઉકાઈ ડેમ ઓવરફ્લો થતાં તેના દરવાજા ખોલી નાખવામાં આવ્યા હતા. જેથી તાપી નદીનું પાણી સુરત શહેરમાં ધૂસી આવ્યા હતા. અચાનક આવેલા પૂરથી બચવા લોકો તેમજ પોતાનો સામાન બચાવવા ભાગમભાગ કરતાં હતા. નદીનું પાણી આખા શહેરમાં ફરી વળ્યું હતું. શહેરનું સ્થાનિક તંત્ર લાચાર હતું. અત્ર, તત્ર, સર્વત્ર પાણીજ પાણી હતાં. છતાં તંત્ર દ્વારા બચાવ કામગીરી શરૂ કરવામાં હતી.

ફસાયેલા લોકોને બહાર કાઢીને સરકારી શાળાઓમાં રાખવામાં આવ્યા હતાં. કેટલા બધા મૂંગા પ્રાણીઓ પૂરમાં મૃત્યુ પામ્યા હતાં. લશ્કર અને ફાઈર ફાઇટરના જવાનો દ્વારા લોકો ને પાણીમાંથી બહાર કાઢવાની ક્રિયા શરૂ કરાય. શહેરમાં આરોગ્ય તંત્ર દ્વારા ઠેર ઠેર દવાનો છંટકાવ શરૂ હતો. આખા દેશમાંથી કપડાં, દવાઓ, તંબુ, ખાધ્યસામગ્રી આવી રહી હતી. લોકો અને બિન સરકારી સંસ્થાઓ પણ મદદે આવી રહ્યા હતાં.

આપણે શું શીખ્યાં

પૂર સમયે લોકોને કેવાં પ્રકારની મુશ્કેલીઓનો સામનો કરવો પડે છે? ચિત્રને જુઓ.
પૂર આવ્યા બાદ બાળકોને કેવાં પ્રકારની શાળામાં આવવું પડે છે? પૂર બાદ ફરી લોકોને
પોતાનું જીવન યથાવત્ બનાવવા શું કરવું પડે છે?

પૂરના સમયે લોકોને ઘર, ખેતરના પાક રસ્તાઓ, રેલ્વે, વાહન વ્યવહાર વગેરે પાણીમાં ડૂબી જવાથી ઘણું નુકશાન થાય છે. જેમના સગા-સંબંધીઓ પૂર માં મૃત્યુ પામ્યા હોય તેવો ખૂબ દુખી હોય છે. લોકોને ખાવા-પીવાની, રહેવાની, કપડાં વગેરે બાબતો ની અગવડતા પડે છે. પોતાન ઘર છોડી ને રાહત કેમ્પ માં રહેવું પડે છે.

શાળામાં પણ પાણી ભરાઈ જતાં બાળકો ભણવા જઈ શકતા નથી બાળકો ને ખુલ્લા મેદાનમાં આ પ્રમાણે ભણાવવા પડે છે.

પૂરના પાણી ઓસરી ગયા પછી લોકોનું જીવન યથાવત કરવા જરૂર પગલાં લેવામાં આવે છે. રાહતકેમ્પ, ખોરાકના પેકેટ્સ, કપડાં વગેરે પૂરા પાડવામાં આવે છે. જેમના ખેતીના પાક નાશ પામ્યા હોય અને રોજગાર આજીવિકા છીનવાઈ ગઈ હોય તેના પુર્નરવસનની વ્યવસ્થા સરકાર દ્વારા કરવામાં આવે છે.

Thank You.....

